

МОРФОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ БУДОВИ ЧЕРЕПА РІЗНИХ ПОРІД СВИНЕЙ

Львівська академія ветеринарної медицини імені С.З.Гжицького

Порівняльні морфологічні дослідження скелету різних порід тварин мають певне значення для породних характеристик тварин, зокрема осьового скелету, та дають підстави для встановлення закономірностей розвитку і формування скелету тваринних організмів. Однак, відомі нам роботи (3) стосовно морфометрії скелета виконані в межах однієї породи свиней. Особливо мало робіт із вивчення скелета свиней з точки зору біологічного обґрунтування м'ясної продуктивності цього виду тварин (4), а роботи, присвячені вивченню морфологічних особливостей скелета свиней різних порід, у літературі зустрічаються рідко (1, 2).

Нами вивчалися морфологічні особливості будови черепа свиней 9-місячного віку мангалицької, великої білої порід та породної групи карпатська м'ясна з метою виявлення характерних ознак для кожної породи, які б могли бути використані в племінній роботі з відбору тварин бажаного типу для їх розведення і підвищення продуктивності в подальшому. Для досліджень використовували черепа вищезгаданих порід свиней. Морфологічні дослідження кісток черепів проводили згідно загальноприйнятих методик.

У результаті морфологічних досліджень встановлено, що загальна вага черепів свиней великої білої породи дещо перевищує вагу черепів свиней карпатської м'ясної породної групи і значно вища, ніж у мангалицької породи. У свиней великої білої породи відзначено також більш високі показники базальної довжини черепа і носових кісток. Череп свиней карпатської м'ясної породної групи характеризується кращим розвитком мозкового відділу, що підтверджується показниками бокової довжини черепа, шириною потиличного гребеня. У них також встановлено розширеність носових кісток і більш нахилене положення лобових кісток, що характерно для черепа свиней мангалицької породи. Ширина черепа між виличними дугами у свиней карпатської м'ясної породної групи і мангалицьких тварин відрізняється незначно.

Довжина ряду корінних зубів більша в породній групі карпатська м'ясна порівняно з іншими породами свиней. Найбільш високі показники індексів довголобості, ширини черепа і широколобості встановлено у свиней мангалицької породи.

Морфометричні показники черепів тварин

Показники	Породи свиней				
	велика біла	мангалицька		карпатська м'ясна	
	M+m, %	M+m, %	P	M+m, %	P
Загальна вага черепа, кг	1,83±0,1	1,14±0,4	0,01	1,69±0,4	0,01
Базальна довжина черепа	93,7±0,6	78,9±6,7	0,01	82,6±6,3	0,02
Довжина носових кісток	48,2±4,1	40,8±2,5	0,01	41,0±3,9	0,01
Ширина носових кісток	13,6±0,3	15,3±0,4	0,01	17,4±2,9	0,01
Довжина мозкового черепа	45,5±4,9	49,7±4,9	0,5	52,8±4,0	0,01
Ширина черепа між виличними дугами	58,7±3,7	62,8±7,6	0,02	64,3±6,2	0,01

Індекси

Довголобості	49,2+6,9	52,4+6,5	48,6+6,5
Широколобості	41,1+6,1	47,7+4,2	43,1+6,4
Довгоносості	51,4+6,9	51,6+3,0	50,1+4,2
Ширини черепа	57,5+6,3	68,7+9,6	68,4+4,5

Таким чином, у результаті морфологічних досліджень черепа в цілому і окремих його кісток у різних порід свиней встановлено, що у карпатської м'ясної породи групи значною мірою проявили себе морфологічні ознаки свиней мангалицької породи. Обговорюється вплив розведення на домінування морфологічних ознак черепа свиней мангалицької породи у тварин карпатської м'ясної породи групи.

1. Епишин В.А. Мясные качества свиней новых типов // Селекция с.-х. животных по технол. признакам. – М., 1987. – С. 119-124.
2. Левчук В.С. Изменения черепа домашней свиньи в онтогенезе. // Сб. науч. тр. УСХА. – К., 1986. – С.126.
3. Тарасов С.А. Темпы роста костей скелета туловища и конечностей у свиней крупной белой породы // Материалы докл. Респ. Науч. конф. морфологов. – К., 1991. – С.127.
4. Крамар Н.І. Ріст і розвиток ремонтного молодняка свиней різних генетичних форм. // Науковий вісник Львівської державної академії ветеринарної медицини імені С.З.Жицького, 1999, Вип. 3, ч.1. – С. 211-213.

УДК 636.237.1

Н.П.РАДЧЕНКО, І.Т.ДУБОВИК, Л.М.ЛИСЯНСЬКА

УСПАДКУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ В МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ

Сумський інститут агропромислового виробництва УААН

Підвищення молочної продуктивності худоби в значній мірі залежить від науково-обґрунтованих методів племінної роботи з тваринами. Відомо, що найпростіші методи селекції – добір за родоводом, або особистою продуктивністю тварин – є ефективним лише для тих ознак, які формуються під безпосереднім чи посереднім впливом відповідних генів. Ті ознаки, що характеризуються низьким ступенем успадкування, різними видами продуктивності, вимагають більш досконалих методів селекції: індивідуального добору, оцінки батьківських генотипів за якістю потомства, визначення їх комбінативної здатності та інше.

Необхідною передумовою успішної селекції є наявність фенотипової мінливості ознаки. Сучасна техніка розведення великої рогатої худоби – метод штучного запліднення, коли від одного плідника за час його племінної служби одержують до 20 тисяч нащадків, дещо звужує різноманітність тварин. Тому необхідно якнайшвидше вивчити ефективність селекції в кожній такій спорідненій групі.

Фенотипова різноманітність є сумарним виразом впливу спадкових відмінностей між особинами і умов зовнішнього середовища. Оскільки кое-